

Nainen perheväkivallan tekijänä – ryhmäinterventio väkivaltakäyttäjyksen loppumiseksi

Tutkimuksessa kuvataan omaan perheväkivaltakäyttäjyksiensä vapaaehtoisesti apua hakeneiden naisten perheväkivaltakäyttäjyksiä, aiemman väkivaltakäyttäjyksen kohteena olemista sekä niiden yhteyttä toisiinsa ja perheväkivaltakäyttäjyksen yhteyttä itsetuntemukseen ryhmäinterventio aikana. Tutkimuksen kohteena olevan ryhmäinterventio tavoitteena on naisten perheväkivaltakäyttäjyksen loppuminen. Tutkittavat naiset osallistuivat 15 viikkoa kestävään terapeutiseen ryhmäinterventioon. He täyttivät osana työskentelyä väkivaltakäyttäjyksiä ja -kokemista sekä itsetuntemusta mittaavan kyselylomakkeen ryhmäinterventio alussa (N=134) ja lopussa (N=128). Naisista 70 prosentilla oli korkeakoulututkinto, eikä kenelläkään ollut akuuttia mielenterveys- tai päihdeongelmaa. Aineisto analysoitiin kvantitatiivisin menetelmin. Tutkimustulosten mukaan vastaajista väkivaltaa lasta kohtaan oli käyttänyt yli puolet ja kumppania kohtaan noin kaksi kolmasosaa vastaajista. Lapsuudessa vastaajat olivat kokeneet fyysistä (81 %) tai emotionaalista (89 %) väkivaltaa tai nähneet väkivaltaa (83 %). Aikuisuudessa he olivat kokeneet emotionaalista (81 %) ja fyysistä väkivaltaa (67 %). Lapsuudessa nähdyn väkivallan ja aikuisuudessa koetun väkivallan välillä oli yhteys omaan väkivaltakäyttäjyksiin kumppania ja itseä kohtaan. Ryhmäinterventio aikana riittämättömyys sekä ahdistus ja pelko vähenivät merkittävästi erityisesti naisilla, jotka käyttivät emotionaalista väkivaltaa kumppania kohtaan, ja äitiyden kokemus koheni merkittävästi niiden naisten joukossa, jotka käyttivät emotionaalista väkivaltaa lasta kohtaan. Tämän tutkimuksen tulosten perusteella voidaan sanoa, että perheväkivaltaa käyttävä nainen on kokenut lapsuudessa ja aikuisuudessa väkivaltaa ja ne ovat yhteydessä omaan perheväkivaltakäyttäjyksiin. Ryhmäinterventio auttaa etenkin emotionaalista väkivaltaa käyttävien naisten itsetuntemuksen kehittymistä, joka voi mahdollistaa perheväkivaltakäyttäjyksen loppumisen.

ASIASANAT: Nainen perheväkivallan tekijänä, parisuhdeväkivalta, perheväkivalta, ryhmäinterventio

PIA KEISKI, MIKA HELMINEN, MARIA LINDROOS, HANNA KOMMERI, EIJA PAAVILAINEN

JOHDANTO

Naisten perheväkivaltakäyttäjyminen on asia, josta ei puhuta riittävästi. Perheväkivalta tai sukupuolittunut väkivalta, kuten sitä myös kutsutaan, on hyvinvointivaltioissa näennäisesti häivytetty sukupuolineutraaliksi käsitteeksi, mutta taustalla on ajatus, että tekijä on mies (1). Tämä aiheuttaa

huomattavan ristiriidan naisille, jotka käyttävät perheissä väkivaltaa. Heidän pitää sivuuttaa sukupuolineutraali käsitteistö saadakseen apua ongelmaansa tilanteessa, jossa ovat huolissaan itsestään ja perheestään.

Perheissä väkivaltaa puolisoa tai lapsia kohtaan käyttävät naiset ja miehet – joidenkin tutki-

musten mukaan naiset jopa enemmän kuin miehet (2, 3, 4). Rikostilastoja tarkasteltaessa naiset loukkaantuvat useammin lievän parisuhdeväkivallan vuoksi kuin miehet, mutta uhritilastoissa miesten ja naisten kokema parisuhdeväkivalta jakautuu tasaisemmin (5, 6). Naisiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan kustannuksiksi on arvioitu 91 miljoona euroa vuodessa (7). Sen sijaan miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan kustannuksista ei löytynyt tietoa. Ongelma miesten kokeman parisuhdeväkivallan näkyväksi tekemisessä on se, että miehet eivät halua puhua naisen tekemästä parisuhdeväkivallasta (8).

Perheväkivalta on kuitenkin enemmän kuin parisuhdeväkivalta. Perheväkivallan osallisina voivat olla myös lapset, ja yleisin perheväkivallan muoto onkin vanhempien, äidin tai isän, lapsiin kohdistama kaltoinkohtelu (6). Se voi olla fyysistä, emotionaalista tai seksuaalista väkivaltaa, väkivallan näkemistä tai laiminlyöntiä (9). Laiminlyönti on lapsen fyysisiin tai emotionaalisiin tarpeisiin vastaamattomuutta (10). Perheväkivaltakeskustelussa ja auttamistyössä emotionaalisen väkivallan vakavuuden huomiointi on edelleen vähäistä, vaikka sen tiedetään aiheuttavan vähintään yhtä kauaskantoisia seurauksia kuin fyysisen väkivallan kokemisen (11).

Tässä tutkimuksessa kuvataan naisten perheväkivaltakäyttäytymistä, heidän lapsuuden ja aikuisuuden väkivaltakokemuksiaan sekä niiden yhteyttä omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen. Tämän lisäksi kuvataan perheväkivaltakäyttäytymisen yhteyttä itsetuntemukseen perheväkivaltakäyttäytymisen vähentämiseen tähtäävän ryhmäinterventio alkaessa ja päättyessä. Tutkimuksen naisten perheväkivaltakäyttäytyminen on kohdistunut puolisoon, lapsiin tai itseen. Se on ollut joko fyysistä tai emotionaalista väkivaltaa tai molempia.

TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

NAISTEN PERHEVÄKIVALTAKÄYTTÄYTYMINEN

Naisten tiedetään käyttävän perheissä väkivaltaa itsepuolustukseksi (12, 13), lapsen rankaisemiseksi (14, 15), hylätyksi tuleminen pelon, läheisyyteen liittyvän ahdistuneisuuden (16, 17), kauteuden tai kommunikointivaikeuksien vuoksi (18) mutta myös elämäntilannemuutoksista johtuvan identiteetin ja rooleihin liittyvän ahdistu-

neisuuden vuoksi (19, 20). Perheväkivaltaa käyttävillä naisilla on useammin myös itseen kohdistuvaa väkivaltaa kuin perheväkivaltaa käyttävillä miehillä (21).

Perheväkivaltakäyttäytymisen ja lapsuuden perheväkivaltakokemusten yhteyttä on tutkittu monesta eri näkökulmasta erityisesti miesten keskuudessa. Sosiaalisen oppimisen ja ylisukupolvisen väkivaltakäyttäytymisen yhteyksien tarkastelussa korostetaan lapsen ja vanhemman varhaisen vuorovaikutussuhteen merkitystä (22). Kuitenkin lapsuuden väkivaltakokemusten ja aikuisuuden väkivaltakäyttäytymisen suora yhteys on osoitettu vähäiseksi tai korkeintaan keskitasoa olevaksi (23). Yhteyksistä puhuttaessa on oltava varovainen ja myös muut ihmisen elämässä vaikuttavat tekijät on otettava huomioon. Lapsuudessa koettu väkivalta vaikuttaa myös aivojen kehitykseen – tiedon käsittelyyn ja tunteiden säätelyyn (9) – joilla voi olla yhteys myöhemmän väkivaltakäyttäytymiseen. Aiemmissa tutkimuksissa lapsuudessa koetun väkivallan ja naisten aikuisuuden väkivaltakäyttäytymisen yhteys on osoitettu esimerkiksi posttraumaattisen stressireaktion (PTSD) (24) tai kohonneen stressitason (25) avulla.

Aikuisuuden väkivallan kokemista ja väkivallan käyttämistä on tarkasteltu yhdessä lapsuuden kokemusten kanssa (26, 27, 28, 29, 30), ja näiden välillä on havaittu yhteyksiä. Tutkimuksissa naisten osuus tutkittavista on ollut pieni. Lapsuuden väkivaltakokemuksilla on osoitettu olevan emotionaalisia ja sosiaalisia seurauksia, jotka voivat näyttäytyä turvattomuutena kiintymyssuhteissa, huonona itsetuntona tai epäluottamuksena toisia kohtaan (31). Miesten ja naisten perheväkivaltakäyttäytymiseen ovat yhteydessä myös lapsuuden perheen ilmapiiri ja vuorovaikutussuhteet (32).

RYHMÄINTERVENTIOT PERHEVÄKIVALTAKÄYTTÄYTYMISEN VÄHENTÄMISEKSI

Miesten perheväkivaltakäyttäytymisen vähentämiseksi on kehitetty erilaisia terapeuttisia ja rangaistuksen osana suoritettavia interventioita. Kotimaassa miesten on mahdollista saada omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen terapeuttista apua esimerkiksi Jussi-työstä tai Miessakit ry:n Lyömätön Linja -ryhmistä. Miehet voivat hakeutua avun piiriin vapaaehtoisesti tai ammattilaisten, kuten sosiaalityöntekijän tai poliisin ohjaamina. Ulko-

maiset osana rangaistusta suoritettavat interventiot usein pohjautuvat feministiseen teoriaan ja patriarkaaliseen ajatteluun, ja niiden tavoitteena on opettaa miehille naisen tasa-arvoista kohtelua, tunnetuimpana Duluth-malli (33). Näissä interventioissa keskeyttämisprosentti on ollut usein huomattava ja intervention vaikuttavuus perheväkivaltarikosten uusimisen perusteella vähäinen. Naisten perheväkivaltakäyttäjyksen loppumiseksi feministinen viitekehys ei ole optimaalinen, koska naisten ja miesten väkivaltakäyttäjyksiä selitetään eri syillä (34).

Terapeuttien perheväkivaltakäyttäjyksen tähtävien interventioiden tavoitteena on vaikuttaa väkivaltakäyttäjyksen taustalla oleviin tekijöihin (35), mutta niissä pitää huomioida yksilön lisäksi myös ihmisten elinympäristön yhteys väkivaltakäyttäjyksen (30). Kansainväliset naisillekin kohdistetut terapeutit interventiot on useimmin suunniteltu parisuhdeväkivaltarikoksesta tuomituille naisille. Ne ovat viitekehyseltään joko ratkaisukeskeisiä (36), kognitiivis-behavioraalisia (37) tai psykodynaamisia (19). On raportoitu, että näiden interventioiden ansiosta rikoksen uusiminen on vähentynyt (36), itsetunto on kohentunut ja emotionaalinen väkivaltakäyttäjyminen on vähentynyt, mutta fyysiseen väkivaltakäyttäjyksen tai parisuhdeytytyvyyteen niillä ei ole havaittu olevan vaikutusta (37).

Omaan väkivaltakäyttäjyksen vapaaehtoisesti apua hakeneista naisista ja intervention tuloksista ei juuri ole tehty tutkimuksia. Naisten tiedetään haluavan apua oman väkivaltakäyttäjyksensä hallitsemiseksi, koska se tuottaa heille häpeää ja rajoittaa heidän elämäänsä (20).

TUTKIMUKSEN KOHTEENA OLEVA RYHMÄINTERVENTIO

Tämän tutkimuksen kohteena oleva ryhmäinterventio on tarkoitettu naisille, jotka hakevat vapaaehtoisesti apua perheväkivaltakäyttäjyksiensä tai pelkäävät käyttävänsä perheessä väkivaltaa. Maria Akatemia ry:n Demeter-työskentely on viitekehyseltään ryhmäpsykodynaaminen, ja se on kehitetty ennaltaehkäisemään perhe- ja lähi-suhdeväkivaltaa. Työskentelyn keskiössä on naisen tekemän emotionaalisen ja fyysisen väkivallan dynamiikka. Työskentelyn päätavoitteena on väkivaltakäyttäjyksen väheneminen ja loppuminen itsetuntemusta lisäämällä sekä vastuun ottaminen itsestä ja muista (38). Lisäksi tavoitteena

on edistää lasten ja perheiden terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä (38).

Ryhmäpsykodynaaminen interventio pohjautuu Perheentuvan (38) muodostamaan viitekehukseen väkivallan dynamiikasta. Viitekehysten taustalla on psykodynaamis-humanistinen ihmis-käsitys (39, 40), jonka mukaan ihmisen identiteetti kehittyy vuorovaikutussuhteissa ja -prosesseissa toisten kanssa ja väkivaltakäyttäjyksiä esiintyy, kun lapsuudessa koettu vaille jääminen aktivoituu minuutta uhkaavissa tilanteissa. Väki-vallan dynamiikan tiedetään liittyvän lapsuudessa muodostuneisiin kiintymyssuhdeyhteyksiin ja siihen, miten ihminen pystyy tai ei pysty ennakkoimaan ihmissuhteissaan äkillisiä muutoksia läheisyys-etiisyys-jatkumolla (41, 42). Ihminen, joka kokee herkästi hylätyksi tuleminen tunteita, voi reagoida tunteeseen väkivaltakäyttäjyksellä saavuttaakseen tasapainon ja välttääkseen hylätyksi tuleminen tunteen (43). Lapsuuden pitkittynyt vaille jääminen liittyy ihmisen taipumukseen tuntee itsensä ei-hyväksytyksi, huolestuneeksi tai häpeää kokevaksi (44, 45). Turvatomasti kiintynyt, kiintymystyyliään ahdistunut ihminen voi kokea herkästi arvottomuutta ja olla vaativa itseään kohtaan (43).

Naiset, joilla väkivaltakäyttäjyminen kohdistuu lähi-suhteisiin ja itsen, voivat soittaa Avoin linja -puhelinpäivystykseen ja ohjautua sitä kautta yksilökeskusteluihin, joissa kolmella käyntikerralla arvioidaan naisen soveltuvuutta ryhmäinterventioon. Naiset, joilla on akuutti päihde- tai mielenterveysongelma, ohjataan toisaalle heille soveltuvan avun piiriin. Ryhmäinterventioon soveltuvat naiset osallistuvat ammatillisesti ohjattuun vertaisryhmäinterventioon, johon kuuluu 15 kokoontumiskertaa. Ryhmän koko on 8 henkilöä. Työskentelyn aikana pyritään lisäämään naisten itsetuntemusta tunteiden tiedostamisen avulla. Samalla tuetaan ottamaan vastuuta omista tunteista ja käyttäjyksiä. Osa itsetuntemusta on kyky impulssikontrolliin ja tunteiden hallintaan itsesäätelyn avulla (45). Itsetuntemuksen lisääntymisen avulla naisten on mahdollista väkivaltakäyttäjyksen sijaan oppia tunteiden kokemista ja käsittelyä sekä oppia sietämään erillisyyttä ilman hylätyksi tuleminen kokemusta (16, 17, 31, 41, 45). Ryhmäinterventio aikana tiedostamatonta pyritään tekemään tietoiseksi ja tunteille ja kokemuksille pyritään antamaan sanoja (38). Lisäksi pyritään tarkas-

telemaan varhaisen vuorovaikutuksen yhteyttä tämän hetken lähisuhteisiin (41, 42, 43).

TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen vapaaehtoisesti apua hakeneiden naisten lapsuuden ja aikuisuuden väkivaltakokemusten yhteyttä omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen ja perheväkivaltaikäyttäytymisen yhteyttä itsetuntemukseen ryhmäintervention alkaessa ja päättyessä.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten aiemmat väkivaltakokemukset ovat yhteydessä naisten omaan perheväkivaltaikäyttäytymiseen?
2. Miten itsetuntemus on yhteydessä omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen ryhmäintervention alkaessa ja loppuessa?
3. Millaisia muutoksia itsetuntemuksessa tapahtuu ryhmäintervention aikana?

AINEISTO JA MENETELMÄT

Tutkimusaineisto muodostui vuosien 2014 ja 2016 välisenä aikana vapaaehtoisesti omaan väkivaltakäyttäytymiseen apua hakeneista ja koko ryhmäinterventioon osallistuneista naisista. Tutkimuksen toteuttamiselle saatiin Tampereen alueen ihmistieteelliseltä eettiseltä toimikunnalta puoltava lausunto (26/2013). Naiset täyttivät osana ryhmäinterventiotyöskentelyä kyselylomakkeen, jonka he antoivat halutessaan tutkimuskäyttöön. Ryhmäinterventioon tutkimusajana osallistui 171 naista, joista aloituskyselyn tutkimuskäyttöön antoi 134 (78 %) ja lopetuskyselyn 128 (75 %). Lopetuskysely toteutettiin ryhmäintervention päättyessä. Kyselyiden välinen kato johtui siitä, että nainen oli keskeyttänyt ryhmäintervention, ei palauttanut lomaketta tai ei ollut antanut lupaa käyttää lopetuskyselylomaketta tutkimuskäytössä. Lupa tutkimuskäyttöön annettiin rastittamalla lomakkeesta kohta ”vastauksiani saa käyttää tutkimuskäytössä”.

KYSELYLOMAKE

Taustamuuttujat

Analyseissa käytetyt sosiodemografiset kysymykset olivat ikä, siviilisääty, koulutus ja lasten lukumäärä. Ikää ja lasten lukumäärää kysyttiin jatkuvilla muuttujilla, siviilisäätyä kahdeksanluokkaisella muuttujalla ja koulutusta avoimella kysymyksellä. Kaikki muuttujat ja kysymykset

luokiteltiin käsittelyn helpottamiseksi (taulukko 1).

Väkivallan kokeminen ja perheväkivaltaikäyttäytyminen

Lapsuuden ja aikuisuuden väkivallan kokemista (taulukko 1) kysyttiin 5-portaisilla ordinaaliasteikollisilla muuttujilla (1 = ei koskaan, 2 = harvoin, 3 = joskus, 4 = usein, 5 = jatkuvasti). Muuttujat luokiteltiin uudelleen analyysien mahdollistamiseksi. Ei koskaan säilyi ennallaan (ei koskaan = 1), harvoin ja joskus yhdistettiin luokaksi vähän (vähän = 2), ja usein ja jatkuvasti yhdistettiin luokaksi paljon (paljon = 3). Kysymykset muodostettiin hyödyntämällä vuosina 2005–2013 käytössä olleen kuvailevan itsearviointin tuloksia. Kysymykset olivat: Onko lapsuudessa kokenut fyysistä tai emotionaalista väkivaltaa tai onko lapsena nähnyt väkivaltaa? Onko aikuisena kokenut fyysistä tai emotionaalista väkivaltaa?

Väkivaltakäyttäytymistä kysyttiin kuten väkivallan kokemista. Kysymysten avulla selvitettiin, oliko nainen käyttänyt fyysistä tai emotionaalista väkivaltaa lapsia, kumppania tai itseä kohtaan. Kysymykset uudelleen luokiteltiin kuten edellä, myös näiden kysymysten muodostamisessa hyödynnettiin aiemman itsearviointin tuloksia.

Preventing Violence, Increasing Self-Knowledge Scale (PVISS) ©

Osaksi ryhmäinterventiotyöskentelyä kehitettiin kyselylomake (PVISS), jonka kysymykset operationalisoitiin ryhmäintervention viitekehuksesta (38, 41, 42, 44, 45). Lisäksi hyödynnettiin vuosina 2005–2013 käytössä olleen kuvailevan itsearviointin tuloksia. Kyselylomake muodostui 74 väittämästä, joita arvioitiin 4-portaisina ordinaaliasteikollisina väittäminä (1 = ei juuri koskaan, 2 = harvoin, 3 = usein, 4 = jatkuvasti). Mittaria ei ollut aiemmin käytetty tutkimustarkoituksissa, joten sen rakennetta ja luotettavuutta haluttiin arvioida eksploratiivisen faktorianalyysin (EFA), sisäisten korrelaatiokertoimien ja Cronbachin alfa-arvojen avulla (47). Ryhmäintervention asiantuntijat arvioivat testien tuottamia tuloksia, ja näin päädyttiin alkuperäisten 74 väittämän sijaan 29 väittämään, joista muodostettiin EFAn tuloksen mukaiset työskentelyä kuvaavat summamuuttujat. Summamuuttujien Cronbachin alfa-arvot vaihtelivat aloitusmittauksessa (0-mittaus) 0,773–0,870 ja sisäinen korrelaatio 0,412–0,748. Lo-

petusmittauksessa (I-mittaus) Cronbachin alfa-arvot olivat 0,652–0,830 ja sisäinen korrelaatio 0,232–0,754 (48). I-mittauksessa kolmen väittämän sisäinen korrelaatio oli $< 0,4$, mutta sisällöllisistä syistä ne jätettiin mittariin, vaikka suositeltava sisäisen korrelaation vähimmäisarvo onkin $> 0,4$ (47). Kyselylomakkeen loogisuutta esitettiin kahdeksan vastaajaa. Heidän palautteensa perusteella kyselylomakkeeseen ei ollut tarvetta tehdä muutoksia.

Tyytyväisyyttä (0-mittaus $\alpha = 0,735$, I-mittaus $\alpha = 0,783$) kartoitettiin neljän väittämän avulla kysymällä tyytyväisyyttä itsen ja perhe-elämään sekä tulevaisuuden toiveikkautta. Itsearvostusta (0-mittaus $\alpha = 0,870$, I-mittaus $\alpha = 0,709$) selvitettiin kahdeksan väittämän avulla kysymällä itsearvostusta, naiseuden kokemusta, hyvän näkemistä läheisissä ja mahdollisuuksia saavuttaa hyviä asioita elämässä. Itsehillintää (0-mittaus $\alpha = 0,773$, I-mittaus $\alpha = 0,753$) arvioitiin kuuden väittämän avulla, jotka liittyivät raivostumiseen, rankaisemiseen, pettymiseen ja epästävälliseen puheeseen. Riittämättömyyden tunnetta (0-mittaus $\alpha = 0,795$, I-mittaus $\alpha = 0,652$) kartoitettiin kolmen väittämän avulla kysymällä toivottomuuden, voimattomuuden ja riittämättömyyden tunteita. Ahdistusta ja pelkoa (0-mittaus $\alpha = 0,744$, I-mittaus $\alpha = 0,652$) selvitettiin viiden väittämän avulla kysymällä huolestuneisuutta, ahdistuneisuutta, syyllisyyttä ja pelokkuutta. Lisäksi arvioitiin äitiyden kokemusta (0-mittaus $\alpha = 0,843$, I-mittaus $\alpha = 0,830$) kolmen väittämän avulla kysymällä kokemuksia äitiyden rasittavuudesta, luontevuudesta ja kyvystä iloita äitiydestä.

AINEISTON ANALYYSI

Aineistoa kuvailtiin frekvensseillä, prosenttiosuuksilla, mediaaneilla ja kvartiileilla. Taustamuuttujien keskinäisiä yhteyksiä tarkasteltiin ristiintaulukoinnin ja Fisherin tarkan testin avulla (48). Kruskal-Wallis testin käytettiin ryhmien välisen erojen tarkasteluun ja Wilcoxonin merkitseviä muutoksen tarkasteluun (48). Testien tulosten avulla tehtiin myös ryhmien välistä vertailua. Perheväkivaltakäyttäytymisen ja väkivaltakokemusten sekä summamuuttujien välisistä tilastollisista yhteyksistä raportoidaan tilastollisesti merkitsevät tulokset. Merkitsevän arvon rajaksi asetettiin $p < 0,01$ tyyppi I virheen välttämiseksi (48). Tilastolliset analyysit tehtiin SPSS for Windows 22.0 -ohjelmalla.

TULOKSET

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUNEET

Tutkimukseen osallistuneiden naisten (taulukko 1) keski-ikä oli 36 vuotta. Vastaajista yli puolet eli parisuhteessa ja heistä 3 prosenttia samaa sukupuolta olevan kanssa. Suurimmalla osalla vastaajista oli ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinto. Perusasteen tutkinnon eli peruskoulun, lukion tai ammattikoulun oli käynyt kolmannes vastaajista. Suurimmalla osalla vastaajista oli lapsia. Useimmin lapsia oli kaksi (49 %), mutta lasten lukumäärä vaihteli 1:n ja 13:n välillä.

VÄKIVALTAKOKEMUKSET JA VÄKIVALTAKÄYTTÄYTYMINEN

Vastaajista suurin osa oli lapsuudessa kokenut fyysistä (81 %) tai emotionaalista (89 %) väkivaltaa tai nähnyt vanhempien välistä (83 %) väkivaltaa ja aikuisuudessa suurin osa oli ollut fyysisen (67 %) tai emotionaalisen (81 %) väkivallan kohteena (taulukko 1).

Vastaajista suurin osa oli käyttänyt fyysistä väkivaltaa lasta kohtaan (82 %), ja niin ikään emotionaalista väkivaltaa kumppania kohtaan (85 %), noin neljännes (27 %) ei ollut koskaan käyttänyt fyysistä väkivaltaa kumppania kohtaan. Suuri osa vastaajista oli käyttänyt itseä kohtaan fyysistä (58 %) tai emotionaalista (80 %) väkivaltaa (taulukko 1).

Lapsuudessa emotionaalista väkivaltaa kokeneet käyttivät emotionaalista väkivaltaa kumppania kohtaan tilastollisesti merkitsevästi enemmän kuin ne, jotka eivät olleet sitä kokeneet. Lisäksi lapsuudessa väkivaltaa nähneet käyttivät tilastollisesti merkitsevästi enemmän kumppania kohtaan fyysistä väkivaltaa ja tilastollisesti erittäin merkitsevästi enemmän emotionaalista väkivaltaa mutta myös itseä kohtaan emotionaalista väkivaltaa kuin ne, jotka eivät olleet lapsuudessa väkivaltaa nähneet. Aiempien väkivaltakokemusten yhteyttä omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen on kuvattu taulukossa 2.

Vastaavasti kuin lapsuudessa koettu tai nähty väkivalta myös aikuisuudessa koettu fyysinen väkivalta oli tilastollisesti erittäin merkitsevästi yhteydessä kumppania ja itseä kohtaan käytettyyn fyysiseen väkivaltaan, sekä tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä kumppania kohtaan käytettyyn emotionaaliseen väkivaltaan. Lisäksi aikuisuudessa koettu emotionaalinen väkivalta oli tilastollisesti erittäin merkitsevästi yhteydessä

Taulukko 1. Aloituskyselyyn osallistuneet (N=134), heidän väkivaltakokemuksensa ja väkivalta-käyttäytyminen.

Muuttuja	n (%) ¹	Aikuisuuden väkivaltakokemukset	
Ikä	(QI=31, Md=36, QIII=40)	Fyysisen väkivallan kohteena	
alle 25	10 (8)	ei	44 (33)
26–35	56 (42)	vähän	74 (55)
36–45	48 (36)	paljon	16 (12)
yli 46	20 (14)	Emotionaalisen väkivallan kohteena	
Siviilisääty		ei	25 (19)
naimaton	26 (20)	vähän	61 (46)
parisuhteessa	85 (63)	paljon	47 (35)
eronnut	20 (15)	puuttuu	1 (< 1)
puuttuu	3 (2)	Aikuisuuden väkivaltakäyttäytyminen	
Koulutus		Lapseen fyysistä	
perusaste	39 (29)	ei	19 (18)
korkea-aste	95 (71)	vähän	82 (77)
Lapsia		paljon	5 (5)
ei	28 (21)	puuttuu	2 (1)
kyllä	106 (79)	Lapseen emotionaalista	
Lasten lukumäärä		ei	32 (30)
1	35 (34)	vähän	67 (63)
2	49 (47)	paljon	7 (7)
3–13	20 (20)	Kumppaniin fyysistä	
Lapsuuden väkivaltakokemukset		ei	36 (27)
Fyysisen väkivallan kohteena		vähän	74 (55)
ei	25 (19)	paljon	24 (18)
vähän	87 (65)	Kumppaniin emotionaalista	
paljon	22 (16)	ei	19 (14)
Emotionaalisen väkivallan kohteena		vähän	67 (50)
ei	15 (11)	paljon	47 (35)
vähän	52 (39)	puuttuu	1(1)
paljon	67 (50)	Itseen fyysistä	
Nähty tai kuullut väkivaltaa		ei	57 (43)
ei	21 (16)	vähän	57 (43)
vähän	59 (44)	paljon	20 (15)
paljon	52 (39)	Itseä kohtaan emotionaalista	
puuttuu	2 (1)	ei	15 (11)
		vähän	51 (38)
		paljon	57 (43)
		puuttuu	9 (8)

¹prosenttiluvut ovat likiarvoja.

kumppania kohtaan käytettyyn fyysiseen väkivaltaan ja tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä itseä kohtaan käytettyyn fyysiseen sekä itseä kohtaan käytettyyn emotionaaliseen väkivaltaan.

ITSETUNTEMUKSEN YHTEYS PERHEVÄKIVALTAKÄYTTÄYTYMISEEN

Itsetuntemuksen – tyytyväisyyden, itsearvostuksen, itsehillinnän, riittämättömyyden, ahdistuksen ja pelon sekä äitiyden kokemisen – yhteyttä perheväkivaltakäyttäytymiseen tarkasteltiin ryhmäinterventio alkaessa ja päättyessä (taulukko

3), joista raportoidaan tilastollisesti merkitsevät tulokset.

Ryhmäinterventio aikana itsetuntemuksessa tapahtuneet positiiviset muutokset olivat tilastollisesti erittäin merkitseviä kaikilla muilla paitsi äitiyden osa-alueella (taulukko 3).

Lasta kohtaan käytetty fyysinen väkivalta ei ollut tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä itsetuntemukseen ryhmäinterventio alkaessa, mutta ryhmäinterventio päättyessä ei-fyysistä väkivaltaa käyttäneet naiset kokivat äitiyden positiiv-

Taulukko 2. Naisten (N=134) aiempien väkivaltakokemusten yhteys (Fisherin tarkan testin p-arvot) omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen.

Väkivallan kokeminen	Fyysinen väkivallan käyttö			Emotionaalinen väkivallan käyttö		
	Lapsen	Kumppaniin	Itseen	Lapsen	Kumppaniin	Itseen
Lapsena						
fyysinen	0,141	0,446	0,269	0,371	0,697	0,166
emotionaalinen	0,461	0,268	0,261	0,299	0,006**	0,027
näkeminen	0,281	0,005**	0,211	0,189	0,000***	0,001***
Aikuisena						
fyysinen	0,118	0,000***	0,001***	0,025	0,01**	0,236
emotionaalinen	0,654	0,000***	0,005**	0,894	0,148	0,006**

Fisherin tarkka testi $p < 0,001$ ***, $p < 0,01$ **.

visemmin kuin ne, jotka olivat sitä käyttäneet vähän. Vastaavasti lasta kohtaan paljon emotionaalista väkivaltaa käyttäneet kokivat äitiyden negatiivisimmin ryhmäintervention alkaessa, mutta erot tasoittuivat ryhmäintervention aikana, ja tapahtunut positiivinen muutos oli tilastollisesti erittäin merkitsevä.

Kumppania kohtaan paljon fyysistä väkivaltaa käyttäneet naiset kokivat eniten riittämättömyyttä, ja paljon emotionaalista väkivaltaa käyttäneet arvioivat itsehillintänsä heikoimmaksi ryhmäintervention alkaessa. Vastaavasti kumppania kohtaan paljon emotionaalista väkivaltaa käyttäneiden riittämättömyyden sekä ahdistuksen ja pelon kokemisessa tapahtui ryhmäintervention aikana tilastollisesti erittäin merkitsevä muutos parempaan suuntaan.

Itseen paljon fyysistä väkivaltaa käyttäneet naiset kokivat vähiten itsearvostusta ja eniten riittämättömyyttä ryhmäintervention alkaessa, mutta ryhmäintervention päättyessä erot olivat tasoittuneet. Itseen paljon emotionaalista väkivaltaa käyttäneet kokivat vähiten tyytyväisyyttä ja itsearvostusta vastaavasti he kokivat eniten riittämättömyyttä. Ryhmäintervention päättyessä erot ryhmien välisessä itsearvostuksessa säilyivät merkitsevinä. Itsearvostus koheni eniten naisilla, jotka eivät olleet käyttäneet itsean emotionaalista väkivaltaa.

Taulukko 3. Perheväkivaltaa käyttäneiden naisten itsetuntemus (mediaanit) ryhmäintervention alkaessa (0-mittaus) (N=134) ja loppuessa (I-mittaus) (N=128) ja niiden yhteys naisten väkivaltakäyttäytymiseen (tilastollisesti merkitsevät mediaanit lihavoitu) sekä itsetuntemuksessa tapahtuneet muutokset (tilastollisesti merkitsevät muutokset merkitty tähdillä).

POHDINTA

TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELU

Tämän tutkimuksen tulosten tarkastelun keskiössä ovat naisten aiemmat väkivaltakokemukset, perheväkivaltakäyttäytyminen sekä sen yhteys itsetuntemukseen. Tutkimuksen tulosten avulla voidaan entistä paremmin tunnustaa, tunnistaa ja ottaa puheeksi naisten perheväkivaltakäyttäytyminen. Tutkimuksen tulokset kannustavat laajentamaan yhteiskunnallista perheväkivaltakeskustelua näennäisesti sukupuolineutraalista perheväkivaltakeskustelusta aidoksi perheväkivaltakeskusteluksi ilman piilotettuja sukupuoliä (1). Yhteiskunnallisesti voidaan pitää huolestuttavana sitä, että naisten väkivaltakäyttäytymisestä aiheutuvia kustannuksia ei huomioida samalla tavoin kuin miesten, vaikka naisten väkivaltakäyttäytymisen tiedetään olevan hyvinkin yhtä yleistä (2, 3, 4). Niin kauan kuin naisten perheväkivaltakäyttäytymistä ei hyväksytä olemassa olevaksi ilmiöksi, on naisten mutta myös miesten ja lasten vaikea saada apua ongelmaan.

Samoin emotionaalinen väkivaltakäyttäytyminen pitää sisällyttää väkivaltakeskusteluun ja perheväkivallan ehkäisyohjelmiin, ja keinoja sen tunnistamiseksi ja vähentämiseksi on edelleen kehitettävä (11). Tämän tutkimuksen tulosten mukaan perheväkivaltaa käyttäneet naiset ovat kokeneet aiemmin elämässään paljon emotionaalista väkivaltaa, mutta he ovat myös käyttäneet sitä perheissään. Tutkimuksen kohteena ollut ryhmäinterventio näyttäisi tämän tutkimuksen tulosten perusteella auttavan erityisesti emotionaalista väkivaltaa käyttäviä naisia.

Aiempi tutkimus osoittaa lapsuudessa ja aikuisuudessa koetun väkivallan yhdessä olevan

Taulukko 3. Perheväkivaltaa käyttäneiden naisten itsetuntemus (mediaanit) ryhmäinterventio alkaessa (0-mittaus) (N=134) ja loppuessa (1-mittaus) (N=128) ja niiden yhteys naisten väkivaltakäyttäytymiseen (tilastollisesti merkitsevät mediaanit lihavoitu) sekä itsetuntemuksessa tapahtuneet muutokset (tilastollisesti merkitsevät muutokset merkitty tähdillä).

	Tyytyväisyys		Isearvostus		Isehilintä		Riittäväätömyys		Ahdistus ja pelko		Äitiys	
	0-mittaus	1-mittaus	0-mittaus	1-mittaus	0-mittaus	1-mittaus	0-mittaus	1-mittaus	0-mittaus	1-mittaus	0-mittaus	1-mittaus
Lasta kohtaan fyysisiä väkivaltaa												
ei	Md 2,75	Md 3,00***	Md 2,63	Md 2,88***	Md 2,50	Md 2,83***	Md 2,25	Md 2,75***	Md 2,25	Md 2,75***	Md 3,00	Md 3,00
vähän											3,67	3,83
paljon											3,00	3,00
											3,17	3,17
Lasta kohtaan emotionaalista väkivaltaa												**
ei											3,33	3,33
vähän											3,00	3,00
paljon											2,33	3,00
											2,33	3,00
Kumppania kohtaan fyysisiä väkivaltaa												
ei					2,50	2,75						
vähän					2,25	2,75						
paljon					1,88	2,50						
Kumppania kohtaan emotionaalista väkivaltaa							**	**	**	**		
ei					2,67	2,67			2,25	2,50	2,25	2,75
vähän					2,67	2,83			2,25	2,63	2,50	2,75
paljon					2,33	2,83			2,00	2,75	2,25	2,75
Itse kohtaan fyysisiä väkivaltaa												
ei			2,81	2,88			2,25	2,75				
vähän			2,50	2,75			2,25	2,50				
paljon			2,19	2,69			2,00	2,63				
Itseä kohtaan emotionaalista väkivaltaa												
ei	3,00	3,00	2,88	3,43			2,75	2,75				
vähän	3,00	3,13	2,88	3,00			2,38	2,75				
paljon	2,50	3,00	2,38	2,75			2,25	2,50				

Md = mediaanit

Kruskall-Wallis testin $p < 0,01$ lihavoitu

Wilcoxonin merkkitesti $p < 0,001$ ***, $p < 0,01$ **

yhteydessä naisten väkivaltakäyttäytymiseen (27, 28, 29, 30), mutta myös pelkästään aikuisuudessa koettu väkivalta on yhteydessä naisten väkivaltakäyttäytymiseen (26). Nyt väkivaltakokemuksia tarkasteltiin erikseen ja yhteys sekä naisten lapsuudessa näkemän väkivallan että aikuisuudessa koetun emotionaalisen väkivallan osalta osoitettiin kumppania kohtaan käytettyyn väkivaltaan. Tulokset ovat saman suuntaisia aiempien tutkimusten kanssa, mutta tuottavat uutta tietoa vapaaehtoisesti omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen apua hakeneiden, korkeasti koulutettujen, ei akuutista mielenterveyshäiriöstä tai päihdeongelmasta kärsivien naisten näkökulmasta. Naisilla oli runsaasti kokemuksia lapsuuden väkivallasta samoin kuin lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa, mutta tilastolliset yhteydet jäivät tällä aineistolla osoittamatta. Tämä tutkimus edeltävän tutkimuksen (23) tapaan osoitti, että perheväkivaltakäyttäytymisen suora ylisukupolvisuus on monimutkainen asia. Tulevaisuudessa on aiheellista tarkastella lapsuuden ja aikuisuuden väkivaltakokemuksia yhdessä myös tässä aineistossa. Lisäksi voi olla tarpeen mitata laajemmin lapsuuden suotuisia ja epäsuotuisia kokemuksia, kuten kasvuympäristön yhteyttä aikuisuuden väkivaltakäyttäytymiseen väkivaltakokemusten lisäksi. Yhteneväisesti Henningin (21) tutkimuksen tulosten kanssa naiset, jotka käyttävät lähisuhteissa väkivaltaa muita kohtaan, käyttävät väkivaltaa myös itseä kohtaan. Naisten perheväkivaltakäyttäytymistä kartoitettaessa tämä asia pitää myös huomioida ja vastaavasti itseään vahingoittavan naisen kohdalla pitää huomioida toisiin kohdistuvan väkivaltakäyttäytymisen mahdollisuus.

Tutkimuksen kohteena olleen ryhmäintervention tavoitteena on auttaa naisia vähentämään perheväkivaltakäyttäytymistään vaikuttamalla väkivaltakäyttäytymisen taustalla oleviin tekijöihin itsetuntemuksen ja itsehillinnän lisääntymisen avulla, kuten aiemmassa tutkimuksessa on todettu olevan tarpeellista (35). Lapsuuden pitkittyneen vaille jäämisen yhteys ihmisen taipumukseen tuntea itsensä ei-hyväksytyksi ja häpeää kokevaksi tunnetaan (44, 45) ja hylätyksi tulemisen pelon tiedetään olevan yhteydessä väkivaltakäyttäytymiseen (41, 42). Ryhmäintervention tavoitteena on helpottaa näitä kokemuksia, jolloin väkivaltakäyttäytyminen voi tulla tarpeettomaksi. Tutkimuksen tulosten perusteella

voidaan sanoa, että näihin tekijöihin onnistuttiin puuttumaan erityisesti emotionaalista väkivaltaa kumppania kohtaan käyttäneiden naisten keskuudessa. Heidän riittämättömyyden sekä ahdistuksen ja pelon kokeminen vähenivät ryhmäintervention aikana. Lisäksi emotionaalista väkivaltaa lapsia kohtaan käyttävien naisten kokemus äitiydestään koheni ryhmäintervention aikana. Ryhmäintervention keinot liittyivät itsetuntemuksen lisäämiseen esimerkiksi vaativuuden (43), huolestuneisuuden sekä häpeän (44, 45) osa-alueilla.

Tulosten perusteella voi sanoa, että ryhmäintervention aikana itsetuntemus koheni kaikilla osa-alueilla, vaikka aloituskyselyn arvot olivat jo melko hyviä. Pienikin positiivinen muutos on hyväksi, jos se vähentää väkivaltakäyttäytymistä (49). Hyvistä aloitusarvoista huolimatta naiset olivat käyttäneet perheissä väkivaltaa joko puolisoa tai lapsia tai molempia kohtaan. Ulkoiset tekijät, kuten korkea koulutus ja yleisesti tiedotettujen väkivaltakäyttäytymisen taustalla olevien sosiaalisten ongelmien puuttuminen, eivät takaa väkivallattomuutta.

Pienet tilastolliset erot voivat selittyä tutkimusjoukon samankaltaisuudella, vaikka eroja koetun väkivallan ja käytetyn väkivallan välillä olikin (51). Tämän vuoksi tulevaisuudessa on mielekästä hyödyntää PVISS-kyselylomaketta joukossa, joka ei ole yhtä valikoitunut, tai kun väkivaltakäyttäytymisestä ei ole ennakkotietoa, esimerkiksi neuvoloissa, opiskelu- tai työterveyshuollossa. Interventiot on aiheellista myös edelleen kehittää tavoittamaan valtakunnallisesti laajemmin naisia, joiden itsetuntemus voi vaihdella. Tavoiteltavaa on saada väkivaltaa lapsuudessa tai aikuisuudessa kokeneita naisia osallistumaan ennaltaehkäisevään perheväkivaltatyöhön, koska naisten perheväkivaltakäyttäytyminen puolisoa kohtaan voi alkaa vasta lasten synnyttyä (20), ja testata intervention toimivuutta heidän joukossaan. Tämän tutkimuksen tulosten perusteella lapsen kohdistuva väkivaltakäyttäytyminen jäi suurelta osin tilastollisesti selittämättä. Tämä on aiheellista myös huomioida interventiot ja mittaria kehitettäessä.

TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on keskeistä arvioida, onko onnistuttu mittaamaan juuri sitä, mitä oli tarkoituskin mitata, oliko kohdejouk-

ko oikea ja olivatko valitut menetelmät sopivat. Sisällön validiteetin kannalta tärkeää oli pystyä operationalisoimaan ryhmäintervention viitekehys mitattavaan muotoon. Sisällön validiteetin vahvistamiseksi käytettiin sisällön asiantuntijoita mittarin kehittämässä ja arvioinnissa ja mittarin loogisuutta arvioitiin esitestauksessa (50). Summamuuttujien Cronbachin alfa-arvot olivat ensimmäisessä mittauksessa hyviä ($> 0,700$) ja toisessa mittauksessa tyydyttäviä ($> 0,650$) (51). Arvoja voidaan pitää kohtuullisina, koska kyseessä on uusi mittari, ja voidaan sanoa, etteivät tulokset olleet satunnaisia (51). Mittarin herkkyyden kannalta on lupaava merkki, että sen avulla tuli esiin tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä ja muutoksia, vaikka kyseessä on neljäportainen mittari.

Luotettavuutta arvioitaessa on aiheellista huomioida vastaajien mahdollinen muistamattomuus tai halu vastata epärehellisesti (50). Tässä sensitiivisessä tutkimuksessa vastaajat olisivat saattaneet haluta kaunistella vastauksiaan. Vastaajat olivat kuitenkin hakeneet apua perheväkivaltakäyttäytymiseensä, ja vastaukset olivat samansuuntaisia aiemmin samasta joukosta kerätyn laadullisen aineiston kanssa (20), joten vastauksien todenmukaisuutta ei ole aiheellista epäillä. Mittausten välillä tapahtuneita muutoksia tarkasteltaessa pitää huomioida ihmiselle ajassa usein tapahtuva kypsyminen (51), jolloin kaikki muutokset eivät ole ryhmäintervention tuottamia. Tämän tutkimuksen tulosten perusteella ei voida vielä arvioida ryhmäintervention vaikuttavuutta. Nyt raportoitaviin tuloksiin voidaan olla varovaisen tyytyväisiä, koska naiset, jotka ovat käyttäneet paljon fyysistä tai emotionaalista väkivaltaa, kokivat eniten positiivisia muutoksia itsetuntemuksessaan ryhmäintervention aikana.

Tutkimuksen ulkoista validiteettia arvioidaan tarkastelemalla otoskokoa, aineiston edustavuutta ja vastausprosenttia (51). Kysely jaettiin kaikille tutkimusajankohtana ryhmäinterventioon osallistuneille naisille ($N = 171$). Vastausprosentit olivat sensitiiviseen tutkimusaiheeseen nähden hyvät: 0-mittaus 78 prosenttia ja I-mittaus 75 prosenttia (50). Vastausprosenttia saattoi pienentää se, että vastaajat eivät huomanneet rastiittaa kysymyslomakkeesta kohtaa ”vastauksiani saa käyttää tutkimustarkoituksissa”. Osa vastaajista oli antanut luvan käyttää en-

simmäisen kyselyn tuloksia tutkimustarkoituksissa, mutta jälkimmäisen kyselyn tuloksia ei. Vaillinaisesti täytettyjä lomakkeita oli vähän (< 5), ja ne jätettiin pois tutkimuksesta. Koska vastaajamäärä oli näin hyvä, tulokset voidaan yleistää kuvaamaan naisia, jotka ovat vapaaehtoisesti hakeneet apua perheväkivaltakäyttäytymiseensä ja osallistuneet kyseiseen ryhmäinterventioon (51). Tutkimuksen luotettavuutta lisää suhteellisesti suuri vastaajamäärä myös lopetus-kyselyssä.

Luotettavuutta tarkasteltaessa rajoituksena on vähäinen kokonaisvastaajamäärä, jolloin riskinä voi olla, että aineistossa olevat todelliset yhteydet jäävät piiloon (51). Rajoitusten ja aineiston epänormaalin jakauman vuoksi analyysit tehtiin ei-parametrisillä testeillä, joskaan ne eivät ole yhtä sensitiivisiä näyttämään aineistossa olevia yhteyksiä kuin parametriset testit ovat (48). Tästä huolimatta merkitseviä yhteyksiä oli havaittavissa, vaikka merkitsevyyden rajaksi määriteltiin $p < 0,01$ I-tyypin virheen välttämiseksi (48). Aineiston koosta johtuvista puutteista huolimatta naisten perheväkivaltakäyttäytymistä on tutkittu erittäin vähän, ja on arvokasta tuoda näkyviin nämä tulokset, jotta naisia ja heidän perheitään voidaan paremmin auttaa.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tuloksena voidaan sanoa, että omaan perheväkivaltakäyttäytymiseen vapaaehtoisesti apua hakenut nainen on usein kokenut lapsuudessa ja aikuisuudessa väkivaltaa. Aikuisuudessa koettu väkivalta on yhteydessä perheväkivaltakäyttäytymiseen itseä ja kumppania kohtaan, mutta ryhmäintervention avulla voidaan auttaa itsetuntemuksen kehittymistä, joka voi mahdollistaa väkivaltakäyttäytymisen loppumisen. Tämän tutkimuksen tulosten perusteella voidaan sanoa, että ryhmäinterventio auttaa naisia, jotka tiedostavat omaa perheväkivaltakäyttäytymistään ja haluavat siihen apua.

Yhteiskunnallisesti on merkittävää huomioida, että perheväkivaltakäyttäytyminen ei ole vain miesten tekemää ja sitä esiintyy kaikissa sosiaaliluokissa. Ammattilaisten tietoisuutta naisten perheväkivaltakäyttäytymisestä on aiheellista lisätä ja yhteiskunnallisiin perheiden hyvinvointia turvaaviin ohjelmiin on aiheellista sisällyttää naisten perheväkivaltakäyttäytyminen ylisukupolvisen ketjun katkaisemiseksi.

KIITOKSET

Kirjoittajat kiittävät Maria Akatemia ry:n PVISS© kyselylomakkeen tekijöitä: M-R Karhusta, M Lindroosia, B-M Perheentupaa ja P Ruutua luvasta käyttää sitä tässä tutkimuksessa. Alli Paasikiven säätiö on myöntänyt ensimmäiselle kirjoittajalle apurahan tutkimuksen tekemiseksi.

KIRJOITTAJIEN KONTRIBUUTIOT

Keiski osallistui tutkimuksen suunnitteluun, aineiston analysointiin ja käsikirjoituksen kirjoittamiseen. Helminen osallistui aineiston analysointiin, käsikirjoituksen kirjoittamiseen ja kommentointiin. Lindroos ja Kommeri osallistuivat aineiston keruuseen, käsikirjoituksen kirjoittamiseen ja kommentointiin. Paavilainen osallistui tutkimuksen suunnitteluun, käsikirjoituksen kirjoittamiseen ja kommentointiin.

Keiski, P., Helminen, M., Lindroos, M., Kommeri, H., Paavilainen, E. Woman as a female family violence perpetrator – outcomes of the group-intervention aiming to end female family-violence perpetration
Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti- Journal of Social Medicine 2018; 55: 143–155

This study describes female family violence perpetration of women who later voluntarily sought help and it's association with their childhood and adulthood experiences of family violence and with the outcomes of a therapeutic group intervention aimed at ending violent behaviour and enhancing self-knowledge. The informants (n=134) attended a 15-week therapeutic group intervention and completed the PVISS © questionnaire at the beginning and end of the intervention. In the end, 128 informants returned the questionnaire. The majority (70%) of the women had university degrees, and none had acute mental health or substance abuse problems. The data were analysed using quantitative methods. Almost half of the informants had used violence against their child or children, and almost two-thirds had used violence against their partners. In childhood, the informants had experienced physical (81%) or emotional (89%) violence or witnessed (83%) violence. In adulthood, the informants had experienced emotional (81%) and physical (67%) violence. Witnessing violence in childhood and experiencing violence in adulthood were connected to

the informants' own family violence perpetration against partners or selves. During the group-intervention insufficiency and anxiety and fear reduced significantly especially among women who had perpetrated emotional violence against partners and the experience of motherhood improved significantly among women who had perpetrated emotional violence against children. With these results may be concluded that woman who have perpetrated family-violence have experienced violence in childhood as well as in adulthood and they are connected to their own family-violence perpetration. The group-intervention helps women who have perpetrated emotional violence to enhance their self-knowledge, which may help them to end the family-violence perpetration.

Keywords: Family-violence, female family-violence perpetrator, group-intervention, intimate partner violence

Saapunut 8.3.2017
Hyväksytty 10.9.2017

LÄHTEET

- (1) Ronkainen S. Kenen ongelma väkivalta on? Suomalainen hyvinvointi ja väkivallan toimijuus. Yhteiskuntapolitiikka 2008;73:388-401.
- (2) Archer J. Sex differences in aggression between heterosexual partner: A meta-analytic review. Psychological Bulletin 2000;126(5):651-680. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.126.5.651>
- (3) Lepistö S, Luukkaala T, Paavilainen E. Witnessing and experiencing domestic violence: A descriptive study of adolescents. Scand. J Caring Sci 2011;25(1):70-80. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2010.00792.x>
- (4) Cho H. Examining gender differences in the nature and context of intimate partner violence. J Interpers Violence 2012;27:2665-2684. <https://doi.org/10.1177/0886260512436391>
- (5) Ellonen N, Kääriäinen J, Salmi V, ym. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset. Tutkimus peruskoulun 6. ja 9. luokan

- oppilaiden kokemasta väkivallasta. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 71/2008. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tiedonantoja 87.
- (6) Salmi V, Lehti M, Sirén R, ym. Perheväkivalta Suomessa. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2008.
- (8) Federley K. Miesten kokemuksia naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta. Pro Gradu -tutkielma. Tampereen Yliopisto, 2016.
- (9) González R, Kallis C, Ullrich S, ym. Childhood maltreatment and violence: Mediation through psychiatric morbidity. *Child Abuse Negl*, 2016;52:70-84. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2016.01.002>
- (10) White H, Widom C. Intimate partner violence among abused and neglected children in young adulthood: The mediating effects of early aggression, antisocial personality, hostility and alcohol problems. *Aggress Behav* 2003;29(4):332-345. <https://doi.org/10.1002/ab.10074>
- (11) Gilbert R, Widom C, Browne K, ym. Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries. *The Lancet* 2009;373(9657):68-81. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(08\)61706-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(08)61706-7)
- (12) Hamberger L. Men's and women's use of intimate partner violence in clinical samples: Toward a gender-sensitive analysis. *Violence Vict* 2005;20(2):131-151. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.2005.20.2.131>
- (13) Kaura S, Allen C. Dissatisfaction with relationship power and dating violence perpetration by men and women. *J Interpers Violence* 2004;19(5):576-588. <https://doi.org/10.1177/0886260504262966>
- (14) Peltonen K, Ellonen N, Pösö T, ym. Mothers' self-reported violence toward their children: A multifaceted risk analysis. *Child Abuse Negl* 2014;38(12):1923-1933. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.10.016>
- (15) Damant D, Lapiere S, Lebossé C, ym. Women's abuse of their children in the context of family violence: Reflection from women's accounts. *Child & Family Social Work* 2010;15(1):12-21. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2009.00632.x>
- (16) Goldenson J, Spidel A, Greaves C, ym. Female Perpetrators of Intimate Partner Violence: Within-Group Heterogeneity, Related Psychopathology, and a Review of Current Treatment with Recommendations for the Future. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma* 2009;18(7):752-769. <https://doi.org/10.1080/10926770903231791>
- (17) Babcock J, Miller S, Siard C. Toward a typology of abusive women: Differences between partner-only and generally violent women in the use of violence. *Psychol Women Q* 2003; 27(2):153-161. <https://doi.org/10.1111/1471-6402.00095>
- (18) Langhinrichsen-Rohling J, McCullars A, Misra T. Motivations for Men and Women's Intimate Partner Violence Perpetration: A Comprehensive Review. *Partner Abuse* 2012;3(4):429-468. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.3.4.429>
- (19) Schroffel A. Characteristics of Female Perpetrators of Domestic Violence in Group Therapy. *Smith College Studies in Social Work*, 2004;74(3):505-523. <https://doi.org/10.1080/00377310409517732>
- (20) Kirjoittajat
- (21) Henning K, Jones A, Hodford R. Treatment needs of women arrested for domestic violence: A comparison with male offenders. *J Interpers Violence* 2003;18(8):839-856. <https://doi.org/10.1177/0886260503253876>
- (22) Wareham J, Boots D, Chavez J. A test of social learning and intergenerational transmission among batterers. *Journal of criminal justice* 2009;37(2):163-173. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2009.02.011>
- (23) Capaldi D, Knoble N, Shortt J, ym. A systematic review of risk factors for intimate partner violence. *Partner Abuse* 2012;3(2):231-280. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.3.2.231>
- (24) Berthelot N, Hébert M, Godbout N, ym. Childhood Maltreatment Increases the Risk of Intimate Partner Violence via PTSD and Anger Personality Traits in Individuals Consulting for Sexual Problems. *Journal Of Aggression, Maltreatment & Trauma* 2014;23(9):982-998. <https://doi.org/10.1080/10926771.2014.960631>
- (25) Roberts A, McLaughlin K, Conron K, ym. Adulthood Stressors, History of Childhood Adversity, and Risk of Perpetration of Intimate Partner Violence. *Am J Prev Med* 2011;40(2):128-138. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2010.10.016>
- (26) Herrenkohl T, Jung H. Effects of child abuse, adolescent violence, peer approval and pro-violence attitudes on intimate partner violence in adulthood. *Crim Behav Ment Health* 2016;26(4):304-314. <https://doi.org/10.1002/cbm.2014>
- (27) Jennings W, Richards T, Tomsich E, ym. Investigating the Role of Child Sexual Abuse in Intimate Partner Violence Victimization and Perpetration in Young Adulthood From a Propensity Score Matching Approach. *J Child Sex Abus* 2015;24(6):659-681. <https://doi.org/10.1080/10538712.2015.1057665>
- (28) Narayan A, Englund M, Carlson E, ym. Adolescent Conflict as a Developmental Process in the Prospective Pathway from Exposure to Interparental Violence to Dating Violence. *J Abnorm Child Psychol* 2014;42(2):239-250. <https://doi.org/10.1007/s10802-013-9782-4>
- (29) Spatz Widom C, Czaja S, Dutton M. Child abuse and neglect and intimate partner violence victimization and perpetration: A prospective investigation. *Child Abuse Negl* 2014;38(4):650-663. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2013.11.004>

- (30) Manchikanti Gómez A. Testing the Cycle of Violence Hypothesis: Child Abuse and Adolescent Dating Violence as Predictors of Intimate Partner Violence in Young Adulthood. *Youth & Society* 2011;43(1):171-192. <https://doi.org/10.1177/0044118X09358313>
- (31) Cichetti D, Toth S. Child maltreatment. *Annu Rev Clin Psychol* 2005;1:409-438. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.1.102803.144029>
- (32) McMahon K, Hoertel N, Wall M, ym. Childhood maltreatment and risk of intimate partner violence: A national study. *J Psychiatr Res* 2015;69:6942-6949. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2015.07.026>
- (33) Bohall G, Bautista M, Musson S. Intimate partner violence and the Duluth model: An examination of the model and recommendations for future research and practice. *J Fam Violence* 2016;31(8):1029-1033. <https://doi.org/10.1007/s10896-016-9888-x>
- (34) Damant D, Roy V, Chbat M, ym. A mutual aid group program for women who use violence. *Social Work with Groups* 2014;37(3):198-212. <https://doi.org/10.1080/01609513.2013.863172>
- (35) Dixon L, Archer J, Graham-Kevan N. Perpetrator programmes for partner violence: Are they based on ideology or evidence? *Legal & Criminological Psychology* 2012;17(2):196-215. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8333.2011.02029.x>
- (36) Milner J, Singleton T. Domestic violence: solution-focused practice with men and women who are violent. *J Fam Ther* 2008;30(1):29-53. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6427.2008.00414.x>
- (37) Tutty L, Babbins-Wagner R, Rothery, M. Group treatment for aggressive women: An initial evaluation. *J Fam Violence* 2006;21(5):341-349. Perheentupa B-M. Tietoisuuden tie alkurakkauteen – väkivalta on ehkäistävässä. Helsinki: University Press; 2010.
- (38) McDougall J. Mielen teatterit. Helsinki: Yliopistopaino; 1999.
- (39) Rauhala L. Ihmiskäsitys ihmistyössä. Helsinki: Yliopistopaino; 2005.
- (40) Allison C, Bartholomew K, Mayseless O, ym. Love as a battlefield. *J Fam Issues* 2008;29(1):125-150. <https://doi.org/10.1177/0192513X07306980>
- (41) Henderson A, Bartholomew K, Trinke S, ym. When Loving Means Hurting: An Exploration of Attachment and Intimate Abuse In a Community Sample. *J Fam Violence* 2005;20(4):219-230. <https://doi.org/10.1007/s10896-005-5985-y>
- (42) Mikulincer M, Shaver, P. Attachment in adulthood. Structure, Dynamics and Change. New York: The Guilford Press; 2007.
- (43) Bowlby J. Attachment and Loss. Vol. 1. Attachment. London: Pimlico; 1969.
- (44) McKee M, Roring S, Winterowd C, ym. The Relationship of Negative Self-Schemas and Insecure Partner Attachment Styles With Anger Experience and Expression Among Male Batterers. *J Interpers Violence* 2012;27(13):2685-2702. <https://doi.org/10.1177/0886260512436395>
- (45) Baumeister RF, Heatherton TF. Self-Regulation Failure: An Overview. *Psychological Inquiry* 1996;7(1):1-15. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0701_1
- (46) Polit D. Statistics and Data Analysis for Nursing Research. 2. PAINOS. Essex: Pearson New International Edition; 2014.
- (47) Kellar S, Kelvin E. Munro's Statistical Methods for Health Care Research. Wolters Kluwer Health. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2013.
- (48) Crockett E, Keneski E, Yeager K, ym. Breaking the mold: Evaluating a non-punitive domestic violence intervention program. *J Fam Violence* 2015;30(4):489-499. <https://doi.org/10.1007/s10896-015-9706-x>
- (49) Heikkilä T. Tilastollinen tutkimus. 9. Painos. Helsinki: Edita; 2014
- (50) Polit DF, Beck CT. Nursing Research: generating and assessing evidence for nursing practice. 9. painos. Philadelphia: Wolters Kluwer Health Lippincott | Williams & Wilkins; 2012.

PIA KEISKI

TtM, TtT-opiskelija

*Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Terveystieteet
Tampereen Yliopisto*

MIKA HELMINEN

FM, biostatistikko

Tiedekeskus, TAYS

*Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Terveystieteet
Tampereen Yliopisto*

MARIA LINDROOS

PsM, laatuvaastaava

Maria Akatemia ry

HANNA KOMMERI

yhteisöpedagogi (AMK)

ehkäisevän väkivaltatyön vastaava

Maria Akatemia ry

EIJA PAAVILAINEN

professori

*Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Terveystieteet
Tampereen Yliopisto*